

Міністерство освіти і науки України
Кафедра політичних наук і права
Рада молодих вчених Університету Ушинського
Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів і
молодих вчених

V Всеукраїнська науково-практична конференція студентів та
молодих вчених

«СУЧАСНІ ВИКЛИКИ СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО
РОЗВИТКУ: ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ ТА СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНІ ВИМІРИ»

22 травня 2025 року

м. Одеса

УДК: 32+316]-043.86:3.073:001.891

C91

**Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського» (протокол № 17 від 26 червня 2025 року)**

C91 «Сучасні виклики соціально-політичного розвитку: політико-правові та соціально-економічні виміри» [Електронний ресурс] : матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів та молодих вчених (м. Одеса, 22 травня 2025 р.) / за заг. ред. д. політ. н. С. М. Наумкіної, к. політ. н. С. А. Дмитрашко, к. політ. н. І. І. Пронози. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», 2025. 121 с.

22 травня 2025 року у ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» проведено V Всеукраїнську науково-практичну конференцію студентів та молодих вчених, в якій взяли участь представники закладів вищої освіти України, студенти, магістри, аспіранти та докторанти.

До збірника увійшли тези доповідей з актуальних питань політичного процесу України та світу, міжнародних відносин та дипломатії.

Видання адресоване науковим та науково-педагогічним працівникам закладів вищої освіти, студентам, магістрам, аспірантам, докторантам та всім, хто цікавиться питаннями політичної науки, дипломатії та права.

ЗМІСТ
ВСТУП
ПРОГРАМА КОНФЕРЕНЦІЇ
НАПРЯМ 1

ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ ТА ЇХ ПРОЕКЦІЯ НА ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОЦЕСИ В УКРАЇНІ

Аксьонова Віра Булава Лілія	ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ГРОМАДСЬКОГО ЖИТТЯ ТА ЇЇ ПРОЕКЦІЯ НА ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ, ДУХОВНІ ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОЦЕСИ В УКРАЇНІ	18
Бабіна Валентина Капацина Алевтіна	УКРАЇНА В СУЧАСНОМУ ГЕОПОЛІТИЧНОМУ ПРОСТОРИ: ВИКЛИКИ, ТРАНСФОРМАЦІЇ ТА СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ	23
Козловська Людмила Івахненко Анастасія	ДОТРИМАННЯ ПРИНЦИПІВ ДЕМОКРАТІЇ ІРЛАНДІЄЮ У ВІДНОШЕННІ БІЖЕНЦІВ ВІД ВІЙНИ З УКРАЇНИ 2022-2025 РР.	29
Каменчук Тетяна Долгов Нікіта	ПОЛІТИЧНА ТА ПРАВОВА СИСТЕМИ ЯК ФУНДАМЕНТ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ	33
Кириченко Євгенія	СТРАТЕГІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДОЛАННЯ ГЕНДЕРНОГО ДИСБАЛАНСУ В ПОЛІТИЧНИХ ПРОЦЕСАХ	37
Малюта Вікторія	СУТНІСНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ТА ФУНКЦІОНАЛЬНЕ ЗНАЧЕННЯ ПОЛІТИЧНОГО ІМІДЖУ В КОНТЕКСТІ СУСПІЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ	40
Малишенко Людмила Голка Яна Пештерєва Ольга	НА ШЛЯХУ ДО СТАЛОГО МАЙБУТНЬОГО: ІНТЕГРОВАННИЙ ПІДХІД ДО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ	43
	СТРАТЕГІЇ КРЕМЛІВСЬКОЇ ШКОЛИ ПЕРЕГОВОРІВ В КОНТЕКСТІ РОСІЙСЬКО- УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ	47
Приходько Сергій Петраш Ольга	ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ ПЕРШИХ ПОВОЄННИХ ВИБОРІВ В УКРАЇНІ:	52

ПОЛІТИЧНА ТА ПРАВОВА СИСТЕМИ ЯК ФУНДАМЕНТ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ

Тетяна КАМЕНЧУК

кандидат політичних наук,
доцент кафедри політичних наук і права
Університету Ушинського, м. Одеса

Нікіта ДОЛГОВ

Студент 4 курсу, спеціальність Політологія,
Університет Ушинського, м. Одеса

Політична та правова системи є несучими конструкціями будь-якої сучасної держави, визначаючи її стійкість, ефективність та здатність відповідати на внутрішні та зовнішні виклики. Для України, яка проходить через період найважчих випробувань у своїй новітній історії – повномасштабну війну та процес глибоких соціально-економічних трансформацій – аналіз сучасного стану та визначення напрямів розвитку цих систем є критично важливим. Фундамент української державності, закладений Конституцією та розвинений протягом понад 30 років незалежності, зазнає безпрецедентного тиску, але водночас демонструє значну життєздатність та потенціал до подальшого вдосконалення. Метою цих тез є визначення поточного стану політичної та правової систем України та окреслення ключових векторів їх розвитку.

Політична система України, визначена як президентсько-парламентська республіка [1], в умовах воєнного стану (запровадженого у 2022 році) функціонує в особливому режимі. Воєнний стан об'єктивно призвів до посилення ролі виконавчої влади, зокрема Президента як Верховного Головнокомандувача та Ставки ВГК. Це створює виклики для системи стримувань і противаг, хоча Верховна Рада

продовжує виконувати свої законодавчі та контрольні функції [2], демонструючи здатність ухвалювати необхідні для оборони та життєдіяльності держави закони, ратифікувати міжнародні угоди. Водночас, обмежується політична конкуренція та публічність парламентських процесів.

Кабінет Міністрів працює в режимі оперативного реагування на виклики війни, забезпечуючи функціонування економіки та соціальної сфери. Продовжується реформа державного управління, хоча її темпи уповільнилися.

Реформа децентралізації довела свою ефективність, ставши опорою стійкості держави на місцях. Органи місцевого самоврядування взяли на себе значну частину відповідальності за життєзабезпечення громад та допомогу ЗСУ, хоча їх взаємодія з військовими адміністраціями потребує вдосконалення [3].

Велике значення набуло громадянське суспільство, залишаючись одним із найпотужніших акторів, забезпечуючи волонтерську підтримку армії, допомогу постраждалим, здійснюючи громадський контроль та адвокацію реформ.

Щодо правової системи, що ґрунтується на принципі верховенства права, то вона також зазнала суттєвих змін та викликів. Так, Конституція залишається основою, але її дія частково обмежена в умовах воєнного стану, зокрема щодо певних прав і свобод людини [2]. Діяльність Конституційного Суду є важливою для збереження конституційного ладу. Судова система продовжує функціонувати, хоча і з певними труднощами (безпекові ризики, руйнування судів, кадрові проблеми). Продовжується судова реформа, зокрема перезавантаження Вищої ради правосуддя та Вищої кваліфікаційної комісії суддів, що є ключовим для підвищення довіри до суду [4].

Правоохоронні органи та прокуратура зосереджені на розслідуванні воєнних злочинів та злочинів проти основ національної безпеки, що потребує нових підходів та міжнародної співпраці. Актуальним є питання створення механізмів перехідного правосуддя.

НАБУ, САП, ВАКС та НАЗК продовжують свою роботу, яка є критично важливою для євроінтеграції та довіри партнерів. Їхня незалежність та ефективність залишаються пріоритетом. Створено значний масив законодавства, що регулює питання оборони, мобілізації, економічної діяльності та соціального захисту в умовах війни.

Після завершення війни та скасування воєнного стану політична система потребуватиме відновлення повноцінного функціонування та подальшого розвитку, а саме: проведення вільних та чесних виборів на всіх рівнях; посилення парламентаризму та підвищення ролі Верховної Ради у формуванні політики та здійсненні контролю; реформа політичних партій, підвищення прозорості фінансування та внутрішньопартійної демократії; поглиблення децентралізації – передача більших повноважень та ресурсів на місця; розвиток цифрової демократії, розширення інструментів участі громадян у прийнятті рішень.

Щодо напрямів подальшого розвитку правової системи, то, перш за все,

Цей розвиток має бути спрямований на утвердження верховенства права та євроінтеграцію: забезпечення реальної незалежності, доброчесності та професійності суддів; підвищення якості законодавства, забезпечення його неухильного виконання всіма суб'єктами; посилення інституційної спроможності антикорупційних органів, забезпечення невідворотності покарання [5; 6]; розробка та імплементація механізмів для подолання наслідків війни, включаючи притягнення винних до відповідальності, репарації та заходи з примирення; подальша гармонізація з правом ЄС; підвищення правової свідомості громадян [7; 8].

Таким чином, політична та правова системи України продемонстрували надзвичайну стійкість в умовах повномасштабної війни. Вони стали фундаментом, що дозволив державі вистояти та продовжувати боротьбу за своє майбутнє. Однак, існуючі виклики та завдання євроінтеграції вимагають подальшого розвитку та вдосконалення цих систем. Побудова сильної, демократичної, правової держави, де

політичні інститути є підзвітними та ефективними, а правова система забезпечує справедливість та захист для кожного, є ключовою передумовою для сталого розвитку та процвітання України.

Список використаних джерел:

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії. Верховної Ради України 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. 30. Ст. 141. (З останніми змінами та доповненнями).
2. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 28. Ст. 250. (Зі змінами з урахуванням змін та практики застосування під час повномасштабної агресії 2022-2025 рр.).
3. Центр політико-правових реформ (ЦППР). (2024). Децентралізація під тиском: Функціонування місцевого самоврядування та військових адміністрацій в умовах воєнного стану. Аналітичний звіт. Київ: ЦППР. 112 с.
4. Фондація DEJURE. (Лютий 2025). Моніторинг судової реформи: Оцінка роботи Вищої ради правосуддя та Вищої кваліфікаційної комісії суддів за 2024 рік. Аналітична доповідь. Київ: Фондація DEJURE. 78 с.
5. Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК). (Березень 2025). Національна доповідь щодо реалізації засад антикорупційної політики у 2024 році. Київ: НАЗК. 350 с.
6. Transparency International Ukraine. (Січень 2025). Індекс сприйняття корупції (CPI) 2024: Позиції України та глобальні тенденції. Прес-реліз та аналітичні матеріали. Київ: TI Ukraine.
7. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини. (Квітень 2025). Щорічна доповідь про стан дотримання та захисту прав і свобод людини і громадянина в Україні у 2024 році. Київ. 480 с. (Офіційний звіт Омбудсмена).

8. Центр Разумкова. (Травень 2025). Політична система України в умовах війни та повоєнної трансформації: Оцінки та прогнози. Соціологічне дослідження та аналітична доповідь. Київ: Центр Разумкова. 95 с.

СТРАТЕГІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДОЛАННЯ ГЕНДЕРНОГО ДИСБАЛАНСУ В ПОЛІТИЧНИХ ПРОЦЕСАХ

Євгенія КИРИЧЕНКО

студентка 4 курсу спеціальності 052 «Політологія»

Університет Ушинського, м. Одеса

Науковий керівник:

Інна ПРОНОЗА,

кандидат політичних наук, доцент,

Університет Ушинського, м. Одеса

Гендерний дисбаланс у політиці залишається актуальною проблемою в Україні, що відображає ширші виклики, пов'язані з гендерною рівністю, політичним представництвом та демократичним врядуванням.

Україна досягла поступового прогресу у збільшенні представництва жінок у політиці, але виклики залишаються. Станом на 2024 р. жінки займають лише 21% місць у Верховній Раді, що нижче середньоєвропейського показника у 33,9% [1]. Жінки займають менше 30% посад у місцевих радах [2]. Кількість жінок на міністерських посадах залишається низькою, а в таких ключових секторах, як оборона та фінанси, домінують чоловіки. Політичне лідерство у переважній більшості належить чоловікам. Основні бар'єри для політичної участі жінок в Україні: культурні та соціальні норми; інституційні бар'єри; економічні виклики; упередженість та стереотипи у ЗМІ; брак наставництва та зв'язків. Незважаючи на

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА
РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ УНІВЕРСИТЕТУ
УШИНСЬКОГО
НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО СТУДЕНТІВ,
АСПІРАНТІВ, ДОКТОРАНТІВ І МОЛОДИХ
ВЧЕНИХ**

**«СУЧАСНІ ВИКЛИКИ СОЦІАЛЬНО-
ПОЛІТИЧНОГО РОЗВИТКУ: ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ
ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ВИМІРИ»**

V Всеукраїнська науково-практична конференція молодих вчених

м. Одеса, 22 травня 2025 року

Матеріали друкуються в авторській редакції.

Відповідальність за точність поданих фактів, цитат, цифр, прізвищ тощо
несуть автори.